

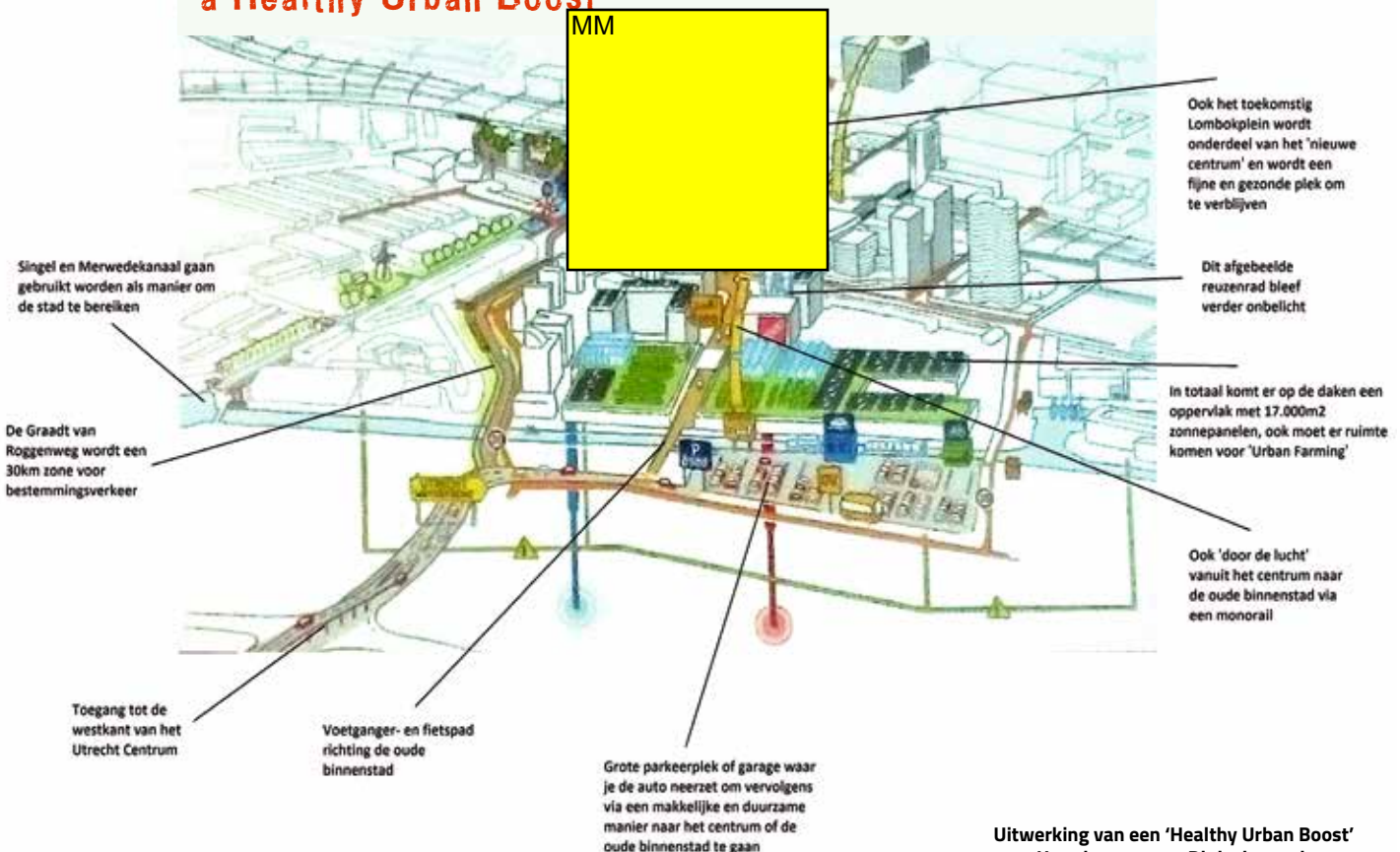
Directeur GGD GHOR Nederland Hugo Backx aan het woord

Gezonde ruimte

Ruimtelijke maatregelen kunnen van grote invloed zijn op de gezondheid van mensen. Met de Omgevingswet in het verschiet, liggen er kansen om dat nog beter uit de verf te laten komen. Hugo Backx, directeur van GGD GHOR Nederland, vertelt hoe.

Beschouw ontwerp, inrichting en beheer steeds als kans om (sociale) veiligheid en leefmilieu te verbeteren

Toekomstvisie Utrecht Centrum a Healthy Urban Boost

Uitwerking van een 'Healthy Urban Boost' voor Utrecht centrum. Dit is de manier van gezondheidsbeleid vormgeven die ook GGD GHOR voorstaat.

'De inrichting van de ruimte kan grote gevolgen hebben voor de gezondheid van mensen', zegt Hugo Backx. 'In het verre verleden hebben we bijvoorbeeld gezien dat de aanleg van waterleidingen en riolering enorm

geholpen heeft bij het terugdringen van ziekten als cholera. Dat besef was de laatste jaren wat weggezakt - we vinden het de gewoonste zaak van de wereld dat we in Nederland schoon drinkwater hebben. We zijn te zwaar gaan leunen op het stellen van normen, bijvoorbeeld rond luchtkwaliteit, geluidsoverlast, geurhinder en dergelijke. Die normen zijn zeker belangrijk, maar dat is niet het hele verhaal. Want normen bieden alleen bescherming tegen reeds bekende gezondheidsrisico's. GGD'en weten als geen ander dat risico's die niet of slechts deels bekend zijn ook een bedreiging kunnen vormen. En dat kun je niet in normen vangen. Gemeenten kunnen in het ruimtelijk beleid eigenlijk alleen sturen op deze normen. Wat daarbuiten valt, is juridisch niet houdbaar.' Backx geeft een voorbeeld. 'In Noord-Brabant wilde een gemeente de bouw van een nieuwe geitenstal tegenhouden vanwege het risico op Q-koorts op die plek. Toen deze beslissing werd aangevochten, moest de bouw toch doorgaan, er werd immers geen norm overschreden. De gemeente stond machteloos.'

OMGEVINGSWET EN DECISION TOOLBOX

Met de Omgevingswet in aantocht wordt het hele ruimtelijke afwegingskader omgegooid. Het aantal AMvB's (Algemene Maatregelen van Bestuur) wordt drastisch teruggebracht en herschreven. GGD

Hugo Backx: 'Tegenstellingen zijn verrassend vaak te overbruggen.'
(foto: GGD GHOR)

Stel in ontwerp fietsers en voetgangers boven automobilisten

GHOR Nederland beijvert zich om gezondheid hierin de plek te geven die het verdient. 'De aanvankelijke teksten boden onvoldoende houvast voor gemeenten om wetten en regels rond gezondheid ook echt handen en voeten te geven', zegt Backx. 'Ze ademen nog de oude systematiek uit die sterk op normen leunt. Wij pleiten ervoor om gezondheidsbepalingen algemener te formuleren, zodat gemeenten meer ruimte krijgen om proactief beleid te voeren.' Daarnaast is GGD GHOR Nederland actief betrokken bij het samenstellen van een *decision toolbox* voor afwegingen rond gezondheid en ruimte. Backx: 'Met de *decision toolbox* willen we gemeenten een instrument in handen geven om objectief en inzichtelijk tot afwegingen te komen. We hopen dat daardoor een enigszins uniforme praktijk ontstaat die ook juridisch houdbaar is.'

LOKALE AFWEGINGSRUIMTE

Gemeenten zijn niet verplicht om gezondheid een prominente plek te geven in hun ruimtelijke beleid,

maar dienen dit belang wel af te wegen. De Omgevingswet biedt juist meer lokale afwegingsruimte. Backx: 'Gemeenten kunnen natuurlijk een eigen lijn kiezen, en er zijn ook andere belangen in het geding die op gespannen voet met gezondheid kunnen staan. Bijvoorbeeld een fabriek die schadelijke lucht uitstoot maar wel voor werkgelegenheid zorgt. Maar ik denk dat de verschillen ook weer niet zo groot zullen worden. Burgers accepteren het vandaag de dag niet meer als de gemeente onvoldoende rekening houdt met zo iets belangrijks als hun gezondheid. Het is veel vruchtbaarder om schijnbare belangentegenstellingen te overbruggen. Dat kan als partijen eerder met elkaar om tafel gaan zitten. Dan zijn die tegenstellingen verrassend vaak te overbruggen. Je moet dat wel vroegtijdig doen, bij wijze van spreken voordat de eerste penne streek is gezet.' Gezonde ruimte is volgens Backx ook niet duurder. 'Als je tijdig begint, kan ieder belang zijn plek krijgen. Eventuele extra kosten verdienen je terug door uitgespaarde procedures en protesten aan de achterkant van het proces.' En dan is de gezondheidswinst nog niet eens meegerekend.

Websites

www.ggdghor.nl